

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

6. De Fauore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. V.

De causis, & effectibus Amoris.

PRIMO queritur, Quæ res amorem gignat, & excitent. Respondeo, In viuierum quicquid est bonum, sui amorem in animis ingenerat. Speciatim verò quæ sunt vtilia, commoda, & salutaria amare solemus: Item quæ iucunda, suauia, grata, & placida: quæ itidem honesta, quæ pulchra, quæ sunt nobis similia: in super quæ nobis aliquo nexu, & vinculo necessitudinis coniuncta. Postremò eos, à quibus accepimus beneficia, vel accepturos nos esse speramus: vnde benemeritos de nobis, vel de nostris, amore profequimur.

Secundò queritur, Qui sint amoris effectus?

Sanctus Thomas plurimos enumerat, sed inter eos quatuor potissimum. **PRIMO**, Amor, si res amata habeatur, cor & animum voluptate quadam emollit; ita vt animus mollis, tener, & flexibilis effectus, facile sequatur, quò ducitur. Vnde amore rei amatæ præcordia, & viscera liquecunt, animus fit paratus, promptus & expeditus ad officia, & obsequia in eum quem amat: hinc amantis prompta obedientia in his omnibus, quæ ad eum, quem amat, spectant: hinc amans sese dedit, addicit, & obstringit officijs eius, quem amat. Item si res amata sit præsens, parit Amor lætitiã: & hanc pleraque alia effecta comitantur. **DEINDE** si res amata absit, gignit Amor in amante tristitiam ob rei amatæ absentiam, quæ dicitur languor animi: hæc enim tristitia reddit animum amantis sollicitum, & anxium: generat quoque inflammationem, accensum, & vehemens desiderium rem amatam, quæ nondum adest, videndi, & consequendi, & hoc desiderium vocatur feruor. **DEINDE** in præsentia rei amatæ cor se dilatat, pandit, ac porrigit, quasi velit, & cupiat intrâ se rem amatam excipere, & complecti.

PRÆTEREA idem S. Thomas alios quatuor amoris effectus recenset. Amor (inquit) voluntates, & animos amantium coniungit, & copulat & inde generat amicitias, concordiam, pacem: **EX QUO** efficitur, vt amor sit maximè liberalis, omnia enim bona, cū amico, & persona amara communicat: omnia cordis arcana, & occulta amico pandit, & aperit. **DEINDE** (ait S. Thomas) gignit amor aliquando extasim: porro extasis est mentis, & excessus, quo animus quasi extra se abiens totus in re amata in hærescit, ac figitur, nihil de se cogitat, sibi non prospicit, vt amico consulat: vnde amor cæcus depingitur. Quidam ad insperatum amicorum cõspectum mente excessisse memorantur. Hinc illa Proverbia: **ANIMUS** amantis magis est, vbi amat, quàm vbi animat. Item & illud, **AMANS** viuunt, vbi non est: moritur vbi est. Item illud; **AMICUS** alter ego. & illud, **AMICUS** dimidium animæ meæ. Ad hæc Amor gignit zelum: zelus autem est actus, quo quis indignatur, aut contristatur, eo quòd alius potiatur bono, quod ipse cõcupierit. Insuper optat amas in amatum mutari: cupit pro amico mori; ardet, vritur æstuat; modò feruet, modò friget, nescit loco cõsistere. Item Amor premit, cruciat, exagitat, stimulat, & vrget. **VLTIMO** his addo, Amorem esse mollem, ac tenerum, lenem, mitem, dulcem; na-

turæ calidæ, & humidæ, æreæ, & sanguinæ, teste eodem sancto Thoma. Et hinc est, vt amorem ij, qui sunt calidi facile concipiant: tum etiam loco, tempore, & alijs calidis facilius amor excitatur. Sed plerique calidiorum leuibus de causis amorem deponunt; partim, quia facile offendi solent; partim quod subeunt affectus alij velut spinæ, qui amorem præfocent iræ, inuidia, arrogantia, superbia: partim quod facile transeunt ad alios amores, qui priores excutiunt. Quod si sanguis sit tenuis, & spiritus rari, extinguitur amor veluti leui motu flamma in leui materia concepta. Sin verò sit materia densior, & firmior, nec facile mutationibus cedens; tunc amor validissimè dominatur semel accensus. minus offenduntur temperati, & sanguinei, amorem diutiùs, & fidelius conseruant: priores sunt veluti stuppe, hi verò sicuti ligna; impetus quidem in illis maior est, in his perseverantia. Frigidi lentius amant, & segnius. Sed in eis si semel amor inualuerit, amant firmius, & constantius.

Cap. VI.

De Fauore.

PROXIMUS amoris fauor est, qui ex boni alicuius iudicio nascitur. Est et quædam benevolentia; ita vt nullus sit amor absque fauore: fauor autem esse aliquis sine amore possit: Nam interdum alicui, quem nõ amamus, cupimus benefactum: fauor cum amore fortior est, & diuturnior; sine illo breuior, & leuior: Et sicut fauere linguis, est vocibus benè precari, sic fauere animo est bene optare, & cupere: simplicibus & innocētibus fauemus: pueris fauetur ab omnibus; immò mutis etiam animantibus in ea etate fauemus: Iupis enim, & leonibus paruulis, & vulpeculis parcimus, atq; blâdimur. Causæ omnes, quæ ad amorem, ad fauorem quoque valent; fauemus illi, de quo benè sentimus, & quem dignum re aliqua bona censemus. Oritur etiam fauor ex misericordia, vt cū quis est ab alio iniuria affectus, qua dignus non est, cupimus id detrimenti, alia in re si fieri queat, refarciri. Fauor cum non est amore fultus, leuissimis de causis tollitur: quod iudiciū de dignitate temere est, & exigua de causa susceptum, leuissimè quoque deponitur. Eo citi⁹ fauor subtrahitur, quò in eo inest aliquid, vel damni, vel periculi, vel molestiæ. Cui pretio inducti fauemus, huic vel persoluto pretio tãquam sublata causa fauere desinimus, vel non persoluto indignamur. Si cui odio vel inuidia alterius fauemus, recedenti illo animi motu languescit fauor.

Cap. VII.

De Veneratione, seu Reuerentia.

VENERATIO oritur, ac surgit ex iudicio, quo magnum, & excelsum bonum in alio esse cognoscimus; & quod bonum nobis non nocet, nam si nocere, aut nociturū iudicemus, illud metuimus, non veneramus. Habet nihilominus omnis veneratio aliquid metus, seu potius pudoris admistum; est enim veluti animi compressio, & cõtractio ex cogitatione magnitudinis bonæ, aut certe nobis innoxie. Posita est veneratio in con-